

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2011-08-26
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2083-11

Sid 1 (5)

HÖRBY KOMMUN
Miljönämnden

2011-08-29

Dnr.....

KLAGANDE

Shell Exploration and Production AB, 556742-4865
Allén 5
172 98 Stockholm

Ombud: Advokat Felicia Terenius och Jur.kand. Kerstin Brinnen
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
118 87 Stockholm

MOTPART

Miljönämnden i Hörby kommun
242 80 Hörby

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2011-04-18 i ärende nr 505-11959-10, se bilaga 1

SAKEN

Kontrollprogram avseende provborrning

DOMSLUT

Överklagandet avslås.

Dok.Id 181933

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-868 00 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-868 40	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Shell Exploration and Production AB (Shell) har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, fastställer att uppföljande prov enligt kontrollprogrammet ska utföras inom tre månader från det att denna dom vunnit laga kraft. Bolaget har anfört i huvudsak följande.

Shell har genomfört borrning för att utta borrhärnor av alunskiffer på bland annat fastigheten Hörby Oderup 25:4. I enlighet med kontrollprogram som lämnats in till miljönämnden har Shell utfört provtagning av vattenkvaliteten i närliggande brunnar för att kontrollera om borrningen orsakat förorening av grundvattnet. Kontrollprogrammet anger att provtagning ska ske en gång före och en gång efter borrningen. Dessutom ska en uppföljande provtagning göras ett år efter avslutad borrning. Miljönämnden har därefter beslutat förelägga bolaget att utföra den uppföljande provtagningen tre år efter avslutad borrning istället för ett år efter nyssnämnda tid.

Shell har genomfört borrningen med vidtagande av föreskrivna försiktighetsmått och borrningen har förlöpt som planerat. Det finns därför inte anledning att befara någon påverkan på grundvattnet. Den uppföljande provtagningen genomförs ändå som en extra åtgärd för att säkerställa vattenkvaliteten och den utförs på grund av önskemål från de närboende.

För att provtagningen ska vara meningsfull måste tidpunkten vara vald med utgångspunkt i när eventuella föroreningar som orsakats av borrningen med största sannolikhet skulle kunna påvisas. Shell anlidade Sweco som miljöteknisk konsult i samband med borrningen. Sweco bedömer att jordarts- och berggrundsförhållandena gör att vattnets hastighet varierar på ett sätt som gör det svårt att, för de avstånd som nu är aktuella, ange ett specifikt värde för vattnets genomströmningshastighet. Enligt Sweco kan vattnets transporttid antas variera under en viss sträcka, vilket istället ger ett intervall beträffande vilket avstånd vattnet kan förväntas röra sig under viss tid.

Mot denna bakgrund kan möjligheten att detektera eventuella föroreningar försvåras ju längre tid det går från det eventuella föroreningstillfället. Det är därför lämpligast

och mest ändamålsenligt att utföra provtagningen ett år efter avslutad borrning. Detta ger ett bättre underlag för att bedöma om borrningen har orsakat några föroreningar av grundvattnet jämfört med provtagning tre år efter avslutad borrning. Dessutom kan föroreningarna i så fall med större säkerhet härledas till just borrningen. Provtagning först efter tre år innebär, förutom risken för att eventuella föroreningar då har passerat alla brunnarna, risk för att grundvattnet under tiden har kontaminerats av andra orsaker och att källan till föroreningarna kan vara svår att bestämma.

Vidare önskar Shell avsluta sin verksamhet på platsen då undersökningarna nu har avslutats. Med hänsyn till att risken för att föroreningar ska påträffas vid en uppföljande provtagning är mycket liten anser bolaget att det är oskäligt att inte kunna få ett avslut av verksamheten inom rimlig tid. Eftersom det snart har förflutit ett år sedan borrningen utfördes yrkar Shell därför att domstolen fastställer att uppföljande provtagning ska ske inom tre månader från laga kraft.

Miljönämnden i Hörby kommun har motsatt sig överklagandet från Shell Exploration and Production AB, samt i övrigt hänvisat till de avvägningar, bedömningar och ställningstaganden nämnden gjort i sitt beslut från den 10 augusti 2010 (§ 84).

DOMSKÄL

I målet tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

I målet är främst fråga om den lämpligaste tiden för uppföljande provtagning enligt det för provbörningarna aktuella kontrollprogrammet. Shell har inte ifrågasatt behovet av en uppföljande kontroll, och tillsynsmyndigheten har inte funnit skäl att föreskriva fler provtagningstillfällen. Åsiktsskillnaden ligger däri, att Shell menar att provtagning bör ske inte alltför lång tid efter arbetenas slutförande för att vara meningsfull, medan tillsynsmyndigheten menar att sådan tid måste förflyta, att det framstår som övervägande sannolikt att eventuella föroreningar hunnit transporteras till de brunnar vari prover tas.

Av utredningen får anses framgå, att arbetena utförts på sådant sätt och med sådana försiktighetsmått att risken för att grundvattenförorening alls skall ha uppkommit framstår som ringa. Skulle sådan förorening föreligga, är sannolikheten mycket stor för att koncentrationerna av ämnen som kan medföra hälsorisker redan i utgångsläget är så låga, att möjligheten att detektera dem minskar eller helt försvinner inom relativt kort tid. Därtill kommer, att tidsutdräkt kommer att medföra successivt allt större svårighet att bedöma huruvida eventuella fynd av föroreningar kan hänföras till Shells verksamhet eller ej. Dessa omständigheter talar starkt för att den uppföljande provtagningen bör tas inom tämligen kort tid efter arbetenas avslutande.

Frågan är om risk föreligger att provtagningen blir meningslös av det skälet att föroreningar som orsakats av borrhörens väl förekommer, men inte hinner transporteras till provtagningsplatserna innan provtagning sker. Vad först gäller den utredning som finns angående grundvattnets strömningshastighet kan först konstateras, att någon mätning på platsen inte är företagen. Shells från Sweco hämtade uppgift om att den sträcka som föroreningarna kan transporteras per år kan variera inom en latitud av 10 – 1000 m framstår som sannolik, och motsägs knappast av yttrandet från GeoScania. Av det som anförts av såväl Sweco som GeoScania framgår, att det finns en risk att transporten av eventuella föroreningar kan vara så långsam att de ej når provtagningsbrunnarna på ett eller ens på tre år. Det framstår som omöjligt att uttala sig med säkerhet om vid vilken tid en eventuell förorening skall anses ha kunnat transporteras till en viss punkt.

En sammanvägning av det anförda leder till slutsatsen, att det är tveksamt om provtagningarna har några förutsättningar att ge några säkra resultat, oavsett när de företas. Syftet med provtagningarna i brunnarna är emellertid inte att kontrollera att förorening inte förekommit; den kontrollen har gjorts i enlighet med kontrollprogrammet och har av allt att döma givit tillfredsställande resultat. Den provtagning som nu är i fråga har tillkommit på initiativ av de kringboende. Dessa har velat få till stånd en kontroll av att deras brunnar, oavsett utfallet av de kontroller som föreskrivits och utförts, inte har drabbats av hälsovådliga föroreningar. Det rör sig alltså om en säkerhetskontroll för att fånga upp oväntade och osannolika fall. Det

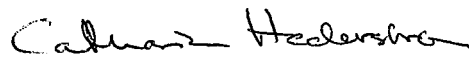
framstår som självklart både att en sådan kontroll inte bör företas innan det ens finns skäl att anta att föroreningarna nått ifrågavarande brunn och att de kringboendes oro är inriktad på risken för kraftigare föroreningar, även om sådana framstår som mycket osannolika.

Shell har godtagit att utföra efterkontroll i vissa brunnar på kringliggande fastigheter, och har inte gjort gällande att sådan provtagning under alla omständigheter vore meningslös. Provtagningen ska därför genomföras. Den bör genomföras så snart det finns skäl att anta att eventuella föroreningar har nått respektive brunn. Shell har inte styrkt att den tiden skulle infalla tidigare än tre år efter det att arbetena avslutades. Med hänsyn härtill är det inte heller oskäligt mot Shell att tiden för provtagningen sätts till tre år. Överklagandet skall därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 427)

Överklagande senast den 16 september 2011.

Carl-Göran Heden

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Ekström.

2011-04-18

505-11959-10

F.delg.

Vår referens

Rättsenheten

Ursula Gärdendahl

Länsassessor

Tel: 040/044 - 25 22 37

Tel: 040/044 - 25 24 29 (exp.)

Klagande

Shell Exploration and Production AB

Ombud

Advokaten Felicia Terenius

Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB

Box 1711

111 87 STOCKHOLM

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

Ink 2011-06-01

Akt: 172083-11

Aktbil: 5 rot 4:4

Överklagande av Miljönämnds beslut

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

Redogörelse för ärendet

Miljönämnden i Hörby kommun beslutade den 10 augusti 2010, att med stöd av 26 kap 9 och 22 §§ miljöbalken (MB) förelägga Shell Exploration and Production AB att utföra uppföljande prov enligt kontrollprogrammet tre år efter avslutad borrhning istället för ett år efter avslutad borrhning. Av beslutsunderlaget framgår att Miljökontoret gör bedömningen att tidpunkten för när vatten från borrhplatsen når brunnarna i vilka prover ska tas enligt kontrollprogrammet, svårligen kan förutses. Shell Exploration and Production AB har lämnat in slutrapport för kontrollprogrammet avseende provborrning på fastigheten Oderup 25:4. I slutrapporten redovisas bland annat resultat från provtagningar samt analyser.

Shell Exploration and Production AB har överklagat beslutet och anför i huvudsak följande. Kontrollprogrammet omfattade ursprungligen endast provtagning en gång före och en gång efter avslutad borrhning. Den uppföljande provtagningen ett år efter avslutad borrhning lades till av klaganden för att tillmötesgå önskemål från kringboende. Borrhningen har förlöpt som planerat och i enlighet med föreskrivna försiktighetsmått. Det finns därför ingen anledning att anta att grundvattenkvaliteten kan ha påverkats av borrhningen. Den uppföljande provtagningen bör ske ett år efter avslutad borrhning, vilket ger störst möjlighet att upptäcka eventuella föroreningar. Förhållandet har beskrivits i en av Sweco Environment AB upprättad PM som bifogas överklagandet. Om provtagningen utförs vid en senare tidpunkt ökar också risken för att senare tillkommande